

door Ivan VAN HYFTE

A. Het tiende Landjuweel te Oostende - Ook Ensor was er heel nadrukkelijk bij

Toneel in onze Zuidnederlandse gewesten is al eeuwen oud... en toch jong. Rederijkerskamers hebben in hun archiefkasten souvenirs van een cultuur die zelfs de middelbare schoolbanken veroverde. Maar het laatmiddeleeuws landjuweel is dan weer springlevend in het voor ons bekend Koninklijk Landjuweel (1) dat nu zo'n zeventig jaar jong is (2).

Ook Oostende heeft een respectabele toneeltraditie (wat minder toneelaccomodatie) en langs deze weg krijgen de vele toneelverenigingen, acteurs, actrices, licht- en geluidstechnici, regisseurs en decorbouwers van mij een open doekje.

Eén van de toneelhoogtepunten in de stad was het Tiende Landjuweel dat de Oostendse Koninklijke Toneelkring "De Hendrik Consciéncies Vrienden" mocht inrichten, vanaf 17 september 1933. Om een plaatselijk concours van het "Van Neste Genootschap" geen concurrentie aan te doen, werd alles naar eind 1933 verschoven. Negen gezelschappen namen er aan deel. Op zondag 23 december volgde de slotplechtigheid met een optreden, buiten wedstrijd van de inrichters. Ze brachten het stuk "Schakels" van Herman HEYERMANS, dit in aanwezigheid van Koning Albert en veel vooraanstaanden. Wie kent nog volgende Oostendse dramatis personae van toen? Maurits SAVONIE, Henri EDEBAU, Maurits NENQUIN, Staf CORNELIS, Mevr. S. BEAUPREZ-DEGROOTE, Ward PANESI, Mevr. R. VERSCHUEREN, Mej. A. ALLAERT, Gust DE GROOTE, André SCHOTTE, André NOLF, Léon VAN COILLIE, Fernand DUFAIT, Mej. M. EDEBAU. Mej. P. BOONEN, Joris VYNCKE. Dit alles in een regie van Julien DEWULF.

Na de vertoning volgde uitspraak van de jury die bestond uit: Jef MENNEKENS, voorzitter; Hendrik COOPMAN, verslaggever; dr. Theo DE RONDE, Herman VAN OVERBEKE, Henri DE GEZELLE, Lode LAGASSE en Paul VAN AERDEN (3).

Winnaar werd "De Verenigde Tael- en Kunstminnaars" uit Deinze met het stuk "De Pestilentie van Katwijk".

James ENSOR tekende voor de feestvierende kring een diploma; een enig exemplaar werd door de kunstenaar gekleurd en gesigneerd "A mon ami Paul Van Aerden avec lignes et couleurs de ma main. James Ensor" (4.a).

Er bestaat een ANTHONY-foto (nr. 231233-2) waarop we de meester in de loge van onze stadsschouwburg zien, niet ver van de koning die hem, vier jaar terug, nog de titel van baron verleende. Blijkbaar is de subversieve, rebelse artiest van weleer ver te zoeken en houdt hij van belangstellend vertoon....

Ook werd voor de eerste keer "De Rozenhoed" toegekend, ook al een 16e eeuwse ontlening vanuit de schuttersspelen. Die ging naar een Vlaams toneelschrijver wiens werk zegevierde op een Landjuweel. Niemand minder dan Cyriel VERSCHAEVE kreeg de onderscheiding maar

hij excuseerde zich dat hij zich niet zou kunnen verplaatsen om zijn prijs af te halen. Nochtans had ENSOR ook voor hem een litho laten vervaardigen bij de Brugse steendrukker E. ISSELÉ (4.b).

B. Oostendse kringen die aan het Landjuweel hebben deelgenomen tussen 1923 en 1960

- * De Hendrik Consciencies Vrienden : 1 maal
 - 3e Landjuweel te Tienen
 - op 11-01-1925
 - met "Op Hoop van Zegen" van H. HEYERMANS
 - 4e plaats (ex aequo)
 - (Mevr. DECOO kreeg de prijs voor de beste liefhebster)

- * Door Strijd tot Zege : 2 maal
 - 2e Landjuweel te Aalst
 - op 07-02-1924
 - met "Sint Pieters Nacht" van G. MARTENS
 - 4e plaats (ex aequo)
 - 9e Landjuweel te Kortrijk
 - op 01-02-1931
 - met "Ik dien" van H. TEIRLINCK
 - in een regie van Jaak SEYS
 - 9e plaats

- * Van Neste Genootschap : 3 maal
 - 17e Landjuweel te Antwerpen
 - op 19-02-1950
 - met "Maria Stuart" van F. VON SCHILLER
 - in een regie van Staf SEURYNCK
 - 7e plaats
 - 21e Landjuweel te Brugge
 - op 12-12-1954
 - met "Het hoogste Offer" van A.J. CRONIN
 - leiding : S. SEURYNCK. Regie (?) : Willy VALCKE
 - 5e plaats
 - 26e Landjuweel te Oostende
 - op 05-12-1959
 - met "De dood van een handelsreiziger" van A. MILLER
 - in een regie van S. SEURYNCK
 - 7e plaats

-
- (1) Het is de prozaschrijver Herman TEIRLYNCK die zich liet inspireren door de 16e eeuwse traditie van de landjuwelen, voor een nieuwe reeks prijskampen.
 - (2) Het eerste tornooi werd gehouden in de Koninklijk Vlaamse Schouwburg te Brussel op 26 augustus 1922.
 - (3) Was leraar Wiskunde aan het Oostends Atheneum. Van 1957 tot 1972 was hij voorzitte van de Kon. Commissie van toezicht op het Landjuweel.
 - (4.a) Voor een afbeelding van dit werk verwijs ik naar het boek "50 jaar Koninklijk Landjuweel 1922-1972" van F. BEKAERT (1980). (p. 5). Hieruit haalde ik mijn meeste informatie.
 - (4.b) Op. cit. p. 240, afbeelding 20.